

AKuFF Hírmondó

Arbeitskreis ungarndeutscher Familienforscher
Magyarországi Németek Családfakutató Egyesülete
German Family Tree Researchers' Society in Hungary

III. évfolyam, 10. szám

2007. szeptember 8.

Tartalom

Az elnök előszava	2
In memoriam...	3
Az Egyesület tagjainak bemutatkozása	5
Gungl István	5
Wolfárné Fogarasi Éva	7
Risztt András: Egy pedagógus-dinasztia Baranyában	10
Amrein Ilona: A Benitz/Peinitz nemzetség nyomában...	13
Dr. Pencz Kornél: Régi német családok Baján, 1. rész	16
Huber Éva Mónika: A tisztelet hiánya a korábban éltek iránt...	20
Dr. Pencz Kornél: Kiegészítés Stader Sammelwerkjéhez 4.	21
Új könyvek / Neue Bücher	23
Könyvadományok / Bücherspenden	25
Változások a tagságban	26
Keresések	27
Vers	28

**Magyarországi Németek
Családfakutató Egyesülete -
AKuFF**

Alapítva: 2000

Postacím: 6500 Baja, Petőfi S. u. 56., Tel.: 06 20 32 66 397,

E-Mail: kornelpencz@gmx.net

Az elnök előszava

Milyen gyorsan múlik az idő! Íme, itt a mi AKuFF Hírmondónk 10. száma!

Egy maroknyi ember nehéz munkája áll mögötte – ezt én már többször is hangsúlyoztam korábban. Úgy tűnik, hiába tettem ezt. Sajnos sokan nem akarják megérteni, hogy ha ők maguk semmit nem írnak, rövid időn belül nem lesz mit olvasniuk sem, talán már ez a füzet lesz a lapunk utolsó kiadása. Esetleg még majd egy vékony szám, amit ennyi vaskos, tartalmas füzet után szégyellnénk. Mert az eddigi füzetekre büszkék lehetünk, a cikkek, az egyes tagok bemutatkozásai magas színvonalúak voltak.

Nyilvánvalóan nem gondolnak arra, hogy mindenkinek csak egy cikk írásába kerül, hogy 6-8 másikat olvashasson!

És ha úgy gondolják, hogy az eddigi AKuFF Hírmondók nem is voltak olyan jók, mint én azt vélem, úgy kérem, írjanak jó szakcikkeket, a fő az, hogy a lapunk továbbéljen. Mi a kereteink között csak előre és nem visszafelé akarunk lépni.

És ha úgy gondolják, hogy Önök nem alkalmasak jó cikkek írására, akkor csak írjanak egyet és majd meglátják, hogy nem hiába. A stílust finomítani, a hibákat kijavítani, a fordításokat elkészíteni segítünk.

És ha úgy gondolják, hogy nem gondolom komolyan, hogy ez az utolsó számunk lehet – tévednek. Egy egyesület közösségi munkát jelent – legyenek velünk!

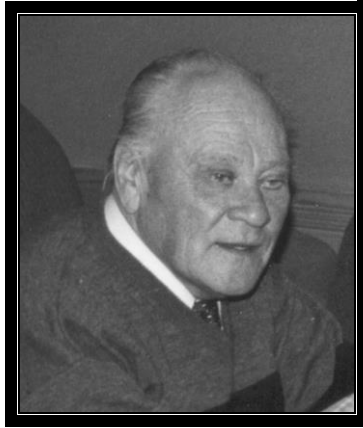
Köszönet a munkatársaknak, jó szórakozást az olvasóknak!

Dr. Pencz Kornél

**A következő találkozó várható helyszíne és időpontja:
Pilisszentiván, 2007. november 17.**

In memoriam Fűrész József (1938-2007)

A 100. számú tagunk meghalt!

Akik már régebben ismerték Őt, észrevették, hogy megváltozott a külseje, értesültünk a betegségről is – tőle magától is. Ennek ellenére villámként csapott közénk a hír, hogy a 100. számú tagunk nincs többé.

Bár csak a századik tagja volt az egyesületünknek, korábban sokszor elkísérte az egyesületi találkozókra feleségét, Rózát, aki a kezdeti időktől tagunk volt. Már abban az időben szervezőként is közreműködött, az 4. találkozóink az Ő bólyi présházában került megrendezésre, ahol Ő maga főzött nekünk – ez a találkozó az akkori AKuFF-osok számára feledhetetlen marad!

Az idő múlásával Ő is megérezte az egyesületi szellemünket és belépett az AKuFF-ba. Az egyesületi szellem felfogása nem állt messze Tőle, igazi közösségi ember volt szülővárosában, Bólyon, ahol sok sportesemény közreműködője volt és aktív tagja a katolikus Kolping Egyesületnek.

Csendben viselte szenvedéseit, bár a mi találkozóinkon is inkább csak csendes szemlélő volt. 2007. március 24-én még részt vett a nádasdi találkozónkon, jó étvágygal evett a csülökből, ezért mertünk még remélni, de ez volt az utolsó kirándulása. Még aznap éjjel rosszabbodott az állapota és beteggyábjából többé nem kelt fel.

Temetése olyan volt, mint a személye. Barátok és ismerősök százai voltak ott, megjelent az AKuFF hat tagja is, akik sírjánál koszorút helyeztek el az egyesület nevében.

Izzóan napos idő volt, de a távolból már tintakék felhők gyülekeztek, dörgött, villámlott. „Elborult az ég felettem” – csendültek fel a fájdalmas gyászének sorai a kántor ajkairól. És valóban, erős széllel megérkezett a vihar, de csak rövid ideig tartott, nem zavarta szét a gyászolókat és még a temetés vége előtt újból sugárzott a nap. Bizonytal megújult sok jelenlevőben a remény: feltámadunk!

Az Ő élete az egyesületi élet része is volt, örökké köztünk marad!

AZ EGYESÜLET TAGJAINAK BEMUTATKOZÁSA: Gungl István bemutatkozása:

Cím: 7150 Bonyhád, Fáy ltp. 6/C

Tel: 06/ 74 451 717
06/ 20 966 71 51

Mail: sgungl@axelero.hu

Az általános iskolát Mecseknádasdon végeztem, ahol 4 évig Schraub István volt az osztályfőnököm, akivel haláláig megmaradt a jó kapcsolatom, ő is mindent kutatót, és fényképezett, a könyvét már rongyossá olvastam.

Pécs, Nagy Lajos Gimnázium, itt tanított két olyan kiváló történész, mint Rajczi, és Árvai tanár urak. Villanyszerelő szakmát szereztem a Pécsi Gépipari Technikum, erősáramú gépgyártó szakán. Később tűzvédelmi, majd sugárvédelmi szakmát szereztem. A hadseregben távirász voltam. 1975-ben megházasodtam, feleségem Farkas Klára, majd született két lányunk, ma már nagyapa vagyok.

Dolgoztam villanyszerelőként, voltam maszek, tűzoltó, gumiügynök, mélyfűró, tűzvédelmi előadó. Utolsó 17 munkaéveimet a Paksi Atomerőműnél töltöttem, itt főjavítás tervezés volt a feladat, irányítástechnikai, és pneumatikai szakterületen. Közben voltam sugárvédelmi előadó. 2005 óta vagyok nyugdíjas. Egy évre még visszahívtak irányítástechnikai felügyelőnek.

Jelenleg nincs időm semmire, ha pihenek, akkor fürkészem a múltat, ápolom a régiségeimet, és a 70-darabos lámpagyűjteményemet.

Sokat lógok a Neten, találtam például két magyar, zsámbéki származású világjáró zeneszerző névrokont az egyik Weimarban, a másik Pécsen van eltemetve. Kapcsolatot létesítettem egy amerikai Kunkel névrokonnal, ugyanonnan települtek ki 100 évvel később, mint az én őseim, közülük ketten a Panama-csatorna építésén művezetők voltak. Sok képet, családfát küldött nekem. Ez egy jó elfoglaltság, és már nem hobbi, de költséges.

A terveim között szerepel a családfám elkészítése, de ezzel megvárom a nádasdi „Ortsippenbuch”-ot. Szeretnék egy füzetet készíteni a nádasdi régi sírkövekről, az első világháborúról a katona szemével, egy nádasdi helynévkiadványt, egy írást a Hűségmozgalom vezetőiről, a magyarországi németek kronológiáját, egy csomó más dolgot Nádásdról és környékéről.... Fel kellene készülni a 300 éves évfordulóra...

Immár fél éve, hogy tagja vagyok az egyesületnek, ideje hát egy bővebb bemutatkozásnak. Nagyon jól érezzük magunkat az Egyesületben a feleségemmel, dacára annak, hogy ő nem érti a német nyelvet.

Hogy kezdődött? Édesanyám, felmenőim közül az utolsó, 1992-ben eltávozott. Családunk tagja volt a Népművelődési Egyletnek, majd a Német Szövetségnek is. Nem hittem el, hogy rossz emberek, hazaárulók voltak, de azt sem, hogy fasiszták, vagy nácik. Így hát kezdtem a dolgok végére járni. Sikkesnek számított féligazságokat és hazugságokat összehordani a németekről. Ennek a salakja mára is megmaradt.

Olvastam a Tilkovszky-könyveket, aztán találkoztam is vele. Tilkovszky Lóránt professzor volt ennek a korszaknak a legmélyrehatóbb kutatója. A „Német nemzetiség, magyar hazafiság” könyvbemutatóján elnézést kért nyilvánosan Bonyhádon a németektől – új kutatási forrásokra hivatkozva – a korábbi írásaiért, mert megváltoztatásukra sajnos már nincs mód. („Ez volt a Volksbund”, „SS-toborzás”) Volt ott egy helybéli, korlátolt, helytörténész is, akinek ezt már nem bírták az idegei – mindenki megdöbbenésére ordibálni kezdett. Szerinte a történelem ferdítése, a svábok gyalázása még mindig helyénvaló. (Ő maga már !!! nem sváb, azóta „díszpolgár” lett.)

Egyre mélyebbre ástam magam a magyarországi németek történetébe. Felismertem, hogy nem elég a történelemmel, helytörténettel foglalkozni, mert ide tartoznak a nyelvészet, helynévkutatás, személynéveredet, földrajz, családfa, családtörténet, háborúk, forradalmak, és ebben kell láttatni az országépítést, reformkort, magyarosítást, iskolaügyet, egyházat, elnyomatást, Bleyert, Bascht, az elűzést, a málenkij robotot, fogságot, kényszermunkát, rendőri felügyeletet, ... Természetesen a személyes kapcsolatokat sem volt szabad elhanyagolni, rokonokat kellett felkeresni.

A hely, ami pedig annyira érdekel, Mecseknádasd, és környéke, a Schwäbische Türkei. Mert Nádasd a szülőfalum, a szüleim és felmenőim faluja, a Hazám. A mindenem, amit valaha elvitattak, az emlékeim tárgya, ... a rokonok, az Emberek, a temetők, a sírok, a templomok, a házak és a határ, a

horhosok, dombok, hegyek, a szeretet és tisztelet a tizenegynéhány nemzedéknyi egyszerű, de tisztességes kézműves-paraszti Őseim iránt.

2006 őszén találkoztam Hucker Ádámmal, ő beszélt nekem először az Egyesületről. Nekem már régen megvolt egy mecseknádasdi hölgynek az email-címe, amit a www.ungarndeutsche.de weblapról szereztem be. Később, személyes rokon beszélgetések kapcsán ismét felmerült ez a név. Mikor a gyerekeim betuszkoltak az iwiw-be, kerestem az ismerősöket, elsősorban nádasdiakat. És ott volt egy mosolygós-boldog dirndli ruhás hölgy, akit Pencz-Amrein Ilonának hívtak. A probléma az volt, hogy hogyan szólítsak meg egy olyan földit, aki még csak nem is hallott rólam. Körbeírtam a dolgokat, hogy vajon ő-e az, akire gondolok. Jött a válasz, lényege: azonos vagyok, ha érdeklí a családfakutatás, vasárnap (2007. január 28-án) délután előadás lesz erről Nádasdon. Délben elolvastam a levelezésemet, és 4-kor ott voltam egy csomó kedves ismerős között, egy magas színvonalú nagyon tanulságos előadáson. Kis idő múlva kértem a felvételemet az Egyesületbe.

Szép 56. születésnap ajándék volt számomra, amikor (pont) Nádasdon Gábor-napon, március 24-én először vettem részt az Egyesület ülésén, és már nem, mint vendég.

Wolfátrné Fogarasi Éva bemutatkozása

Cím: Baja, Háromnyúl u. 10.

Tel.: 06-79-425267

Mobil: 06-30-2576680

Három évvel ezelőtt találtam rá (fiam kollégájának segítségével) a Magyarországi Németek Családfakutató Egyesületére.

Apai nagyapám és fiai a két világháború közötti időszakban – közalkalmazottak voltak – magyarosítani voltak kénytelenek – de az eredeti családnév és az ősök nagyon sok családi történetben szerepeltek. Hagyomány- és családtisztelő őseim voltak.

Az eredeti név **Fuderer** volt. Szüleim mindig mondták, hogy a család *Apatin*ből származik. Két férfi és egy lány jött le a Dunán uszályon a Fekete-erdőből, ahol állítólag leégett a falu és ezért kerestek új hazát. A lánytestvér utazás közben meghalt. (Akkor még azt hittem, hogy ez csak a mi családunkra jellemző, különleges megérkezés, de azóta szembesültem vele, hogy a svábok nagy része így érkezett.)

Itt és a környéken élő összes Fuderer rokonom. Érdekes módon ezt minden leszármazott jól tudta. Ha ilyen nevezetűekkel találkoztunk – ha nem is tudtuk a rokoni szálakat kibogozni – rokonként üdvözlöttük egymást.

*Apatin*ban, a templomban van egy fekete (ébenfa) Madonna szobor, mely egyik kezében dárdát tart, a másikban a kis Jézust. Ezt a Fuderer család hozta. A családi legenda szerint, ahol megálltak vándorlás közben, kitétték a Madonna szobrot a partra és ahol nem dőlt fel (ez *Apatin*nál volt), ott telepedtek le. Ennek a családnak a kutatása iránti igény ösztönzött, mikor beléptem az egyesületbe.

Hirtelen nagy segítséget nyújtott a *Csátalja* és *Gara* könyvek felfedezése, csakhogy nem az én családom, hanem férjem szüleit, nagyszüleit találtam meg. Ezután nagy lelkesedéssel vettem bele magam az ő őseinek keresésébe. A két könyv segítségével 1688-ig sikerült eljutni.

Wolfart Nikolaus (1712-1802), felesége Anna Katharina **Bischof** (*Kröppen 1722.08.03.), az ő édesapja Johann Erasmus Bischof (*Vinningen, 1688.01.20.) és felesége Anna Ottilia **Weber** (*Vinningen, 1692.01.06.). Johann Erasmus Bischof szülei: Mathias Bischof és Anna **Koelsch**.

A Wolfart családban előforduló nevek: Bischof, Roth, Usléber, Hiezl, Gatti, Jung, Scherk, Hauch, Hirn, Schmidt, Bucher, Heinrich, Koch, Müller, Keller, Seyfried, Wéber, Perg.

Anyósom szintén német származású, ő 1942 után jött Magyarországra. Neve: Elisabeth **Claassen**. Édesapja Willi Claassen, 1888. október 25-én született és 1977. szeptember 17-én halt meg. Érdekesség, hogy a Claassen család Hollandiából származik, a mennonita egyházfelekezethez tartoztak (az anabaptista egyház egyik ága) és az üldöztetés miatt menekültek Németországba. *Danzig* (Gdansk) környékén éltek. Onnan II. Katalin cárné Oroszországba, a Volga vidékére hívta őket. 1945 után onnan sokan Amerikába vándoroltak ki.

A Claassen családhoz tartozó nevek: Mebelberger, Rau, Epp.

Miután férjem családját sikerült megtalálni, Pencz Kornélnak keseregtem, hogy nincs apatini anyagom. Ő nagyon készségesen megadta egy német

családfakutató, Jakob Schuy címét, aki az apatini családok történetét dolgozta fel 1750-1825-ig. Levelemre Jakob Schuy példátlanul gyorsan és készségesen válaszolt, ami nagyon meghatott. Mire a tőle megrendelt könyv megérkezett, már abban is segített, hogy a monostorszegi adatokat (nagyapám ott született) előkereste és nekem már alig volt dolgom. Kiderült, hogy a családi krónika igaz a két fiúról, akik *Forchheim*ből, a Fekete-erdőből érkeztek és tőlük származnak a környékbeli Fudererek.

A két fiú: Johann **Fuderer** (1712) és Andreas Fuderer (1718). Mindketten Forchheimben születtek, szüleik: Michael Fuderer és Katharina **Zink**.

A Fuderer családban található nevek: Lechner, Lengyel, Kleesz, Bless, Hegyi, Schächteli (Gündingen), Spaniol (Ottweiler), Specht (Forchheim), Ledlmayer.

Kutatom még édesapám anyai vonalát: a Nyúzó, Barakovics, Pipovác, Böhm, Viszló (Virsai, Viszhó) családot; édesanyám családját: Asztalos (Tischler?), Lichtenberger, Uhercsák, Kerper (Kerbel), Csankó, Glück, Riesz, Keller.

Azt tapasztaltam, hogy minél tovább jutok egy név kutatásában, annál több probléma merül fel, de mégis rendkívül érdekes és hasznos dolog a családfakutató; főleg ha sikerül a történelmi események tükrében vizsgálni a család helyét.

Kérésemre anyósom hozzákezdett emlékei megírásához, mert az ő élete már történelem.

A családfakutató nem lehet öncél, értelme az lehet, ha idővel gyermekeinknek, unokáinknak, dédunokáinknak átadjuk emlékeinket, kutatásaink eredményét, így ők megláthatják milyen messzire nyúlnak vissza gyökereik.

Családunk tagjai aktívan részt vesznek a munkában, férjem Wolfárt Ádám, menyem Ternay Zsuzsanna. Érdeklődőként mindkét fiam és másik menyem is alkalmasszerűen részt vesz az egyesület találkozóin.

Büszke vagyok arra, hogy ilyen szép, sokszínű, soknemzetiségű család az enyém. Az, hogy ez tudatosult bennem a Családfakutató Egyesületnek köszönhető. Köszönöm a segítséget, az egy-egy találkozó megszervezése mögött megbújó sok munkát, a mindig segítőkész hozzáállást.

Egy pedagógus-dinasztia Baranyában
Jakabfalva-Árpád-Ibafa
Összeállította Dr. Alpár János és Alpár Gyula tanácsai
alapján: Riszt András

Régen gyakori volt, hogy egy-egy szakma apáról-fiúra szállt, s ezzel néhány nemzedékváltás után valóságos családi–dinasztiák alakultak ki. Ilyen szakma volt pl. a fazekas, a kékfestő, a gyertyaöntő, a szücs, a tímár, stb. E kézműves-dinasztiák mellett ritkaságnak számított, amikor a tanítói pályán nemzedékek sora biztosította a folyamatosságot. Esetünkben az apa, a nagypapa példáján túl nem egyszer előfordult, hogy a jövőjükért aggódó édesanya orientálta fiait a tanítói pálya választására. Az anyai készítés még inkább érthetővé válik, ha figyelembe vesszük, hogy a múlt századokban egy-egy tanítói állás betöltése a férfiak „előjoga” volt. A sorozat elindítóját Dr. Szita László Baranyai helytörténetírás 1974-75, és Pausz-Palotai Erika: Egy falu Baranyában - Kisjakabfalva című kötetéből vettem át, míg a továbbiak sokéves kutatásaimból származnak.

Név	Végzettség	Tanítás helye és időtartama	Házastárs neve
Trischler Bálint 1764-1824	képesített tanító	Jakabfalva, 1810-1826	Hergenréder Krisztina

Az 1800-as évek elején épült szalmatető s iskolában 7 x 3 öl méretű tanteremben, 33 gyereket németül tanított.

Négy gyermeke közül:

Név	Végzettség	Tanítás helye és időtartama	Házastárs neve
Trischler Boldizsár 1790 Jakabfalva- 1848 Árpád	képesítés nélküli tanító	Árpád, 1829-1843	Honer Mária *1792 Monostor

Két fia és két lánya közül Teréz férjhez ment egy képesített kántortanítóhoz:

Név	Végzettség	Tanítás helye és időtartama	Házastárs neve
Márton János *1810 Kéménd	képesített kántortanító	Árpád, 1844-1856	Trischler Terézia *1826 Árpád-1846

Elsőszülött lányuk Katalin (*1843 Árpád-1921) férjhez ment, Allbauer Nándor (*1838 Árpád-1924), bognármesterhez. Gyermekük: Erzsébet (*1867), János (*1881), József (*1883). Apjuk a nagypapa mesterségét folytatta, anyjuk a gyermekek nevelését végezte. A fiúk – János és József – szinte beleszülettek a pedagógus múlt folytatásába. Anyjuk – Márton Katalin – volt az a láncszem, aki a pálya folytatását biztosította. Ugyanis nem csak ő, hanem az ő édesanyja – Trischler Terézia is – tanító családba született. Ízig-vérig szerelmesei voltak e pályának. A gyermekek előtt nagypajuk, dédapjuk, ükapjuk példája lebegett. Ilyen múlt és indíttatás után már feltehetőleg hivatástudattal győzték le a nehézségeket, így a naponkénti 5 km-re levő pécsi tanítóképző látogatásával járó fárasztó gyaloglás nem lehetett számukra akadály.

Fiaik:

Név	Végzettség	Tanítás helye és időtartama	Házastárs neve
Allbauer József 1883 Árpád-1964 Pécs	képesített kántortanító	Magyarbóly, 1904- 1911 Árpád, 1912- 1936	Schléger Johanna 1885 Gmund-1944
Allbauer János 1881 Árpád-1967 Ibafa	képesített kántortanító	Kisherend 1902- 1920	Klein Vilma 1882 Felsőmindszent - 1969 Ibafa

Rövid kitérő után 29 éves korában a nagyárpádi iskolaszék szabályai szerint pályázati hirdetések után 1912. szeptember 12-én a község fiát, Józsefet megválasztotta tanítójává.

Bátyjával, Jánossal folytatott nemes versenyből József is kivette részét. Tanított, nevelt és szellemi irányítója lett lakhelyének. Példamutató és lelkesítő munkájával, a lakosság közreműködésével 1934-ben felépült az új templom, mely a török időszak óta hiányzott. Tevékenységét a római katolikus. egyházközség 1941 évi jegyzőkönyvében ismerte el, illetve örökítette meg. Allbauer József feleségét 20 évvel élte túl (81). Fiú leszármazott hiányában

pályája megszakadt. Viszont Ilona lánya hűséges maradt apjához, aki beteg apját mindvégig gondozásban részesítette.

Alpár János ibafai állását pályázat útján, hét kollégájával együtt kísérte meg elnyerni. Ő lett a győztes – azaz a választott ibafai néptanító – mert az iskolaszék legmagasabbra értékelte kitűnő tanulmányi eredményeit és a helyszínen történő nagyszerű orgonás kántori bemutatkozást. Ez volt az indulás Ibfán. Ennek megfelelője lett a több évtizedes, tanítói munkásság. Egyedül tanított a 6 osztályos elemiben egyszerre legalább 100-110 tanulót. Szívügye volt a gyermekek tanulmányi előmenetele és a falu népének kulturális felemelése. Télen népművelési esteket szervezett, az ifjúság hasznos időtöltésére pedig szindarabokat tanított nagy sikerrel. Erdei sétányt építtetett a madarak és fák napjának tiszteletére. Nyáron idény napközi otthont vezetett, hogy a lakosság gondmentesebben végezhesse munkáját. Közben kántori feladatokat (esküvő, temetés, szentmise, stb.) végzett naponta. A községek lakóinak szolgálatában közel fél évszázadon át szívvel-lélekkel és nagy szeretettel végezte munkáját.

Alpár János példája alapján az utódokból a mai napig heten választották a pedagógus pályát. A hozzá fűződő családi kapcsolatok időbeli sorrendjében a kép a következő:

1. lánya Mária (1904) a pécsi Tanítóképzőben tanult, azonban iskolai oktatást nem folytatott.
2. fia Dr. Alpár Gyula (1910) német-francia szakos gimnáziumi tanár Szegeden tanított haláláig. Állami ösztöndíjjal 1-1 évet Párizsban és Berlinben töltött.
3. lánya Vilma (1912) tanítói képesítéssel oszt. tanító, majd később igazgató-tanítóként élt Drávafokon.

Unokái:

Ad 1. Mária lányának gyermekei:

- Györgyi képesített tanító. Budapesten végzi oktató-nevelő munkáját.
- Gyula okleveles oktatói végzettséggel Pécsen tanított, de a későbbiekben a „katasztrófa-védelemben” dolgozott nyugdíjazásáig.
- Mária a „Pécsi Művészeti Szakközépiskola” szövő tanszékén (gobelin) tanít jelenleg is. Emellett magas fokon művelői szakmáját.

Ad 3. Vilma fia:

- László képesített tanítóként működött, tanárként nyugdíjazták.

Összesítve: Tizenkettő pedagógus utódnak lett hitvallása a tanítás és az emberré nevelés. Indultak **Kisjakabfalváról**, folytatták **Nagyárpádon** és

Gödrén, Ibfán, Drávafokon, Pécsen, de kettőjüknek szűknek bizonyult a megyehatár, egyikük **Szegeden**, a másik **Budapesten** helyezkedett el. Az írnivaló megtanult apróságok, az elemi ismeretekkel felvértezett nagyobbak, valamint érettségi és diplomás okmányokkal is rendelkezők valamennyien hálás és meleg szívvel gondoltak – és gondolnak még ma is, hisz élnek – tanítómesterükre.

Ezek után vitatható-e a tény, hogy Ibfai lakossága és Önkormányzata egykori néptanítója elismerésül 2000-ben a kultúrházára feltették:

„Alpár János Kultúrház”

Amrein Ilona: A Benitz/Peinitz nemzetség nyomában - avagy példák a különböző genealógiai forrásokra, melyeket kutatásaink során hasznosíthatunk

Édesanyám születési neve **Werner**, bonyhádi származású, de nagyapja 1880-ban született *Bátaszéken*. Ősei között található meg Katharina **Peinitz** (*1786), ezt az ágat a nő nagyapjáig, a bevándorló Josef Peinitzig (+1786 80 évesen) tudtam visszakövetni.

A bátaszéki anyakönyvekben kezdetben csak kevés információ szerepel, ősem Josef származásáról sem jegyeztek fel semmit.

A következő cikkben példákat szeretnék bemutatni arra, ilyen esetekben milyen lehetőségeink vannak, hogy a kutatásunk során sikereket érjünk el.

1991-ben megjelent egy helytörténeti könyv *Bátaszékről*, melyben egy fejezet foglalkozik a német telepések származásával. A bátaszéki németek őshazáját több oldalról vizsgálja meg: szájhagyomány, magyarországi források, németországi források, Hermann Egyed, illetve bátaszéki származásúak közleményei és a dialektus vizsgálata. A németországi források között a számunkra jól ismert Pfrenziger és Hacker könyveket értékelik ki.

Hacker *Kivándorlások Badenből és Breisgauból* c. könyvében felsorol egy bizonyos Josef Benitzet, aki 1711. március 10-én született *Sankt Peter im Schwarzwaldban* és 1752-ben már bátaszéki lakos volt. Az én Josef Peinitzem a halálózása szerinti életkor adatok alapján 5 évvel idősebb, de nem szabad,

hogy ez a tény megzavarjon minket. A halott életkorát sokszor csak becsülték és 5 év különbség egyáltalán nem ritkaság. Ha a bátaszéki anyakönyveket megvizsgáljuk, akkor megállapíthatjuk, hogy a családnevet kezdetben valóban Benitzként írták és csak évekkel később jelenik meg a Peinitz forma. A bevándorlás éveként megjelölt 1752 is helyesnek tűnik, mivel Josef első gyermekét ebben az évben keresztelik Bátaszéken. Mind Hacker, mind Stader könyvét átnéztem, de egyikben sem találtam több információt Josef Peinitz/Benitz származásáról.

A következő lépésem az volt, hogy minél többet tudjak meg a Sankt Peter im Schwarzwald nevű településről. Manapság az Internet az a média, mely az információk tömegét zúdítja ránk. A Google kereső vagy pedig www.meinestadt.de portál gyorsan továbbvezet minket a keresett település honlapjára. (Azonban óvatosnak kell lennünk, Németországban a településnevek nem egyediek, a különböző tartományokban számos azonos nevű település létezik.) Szerencsémre nagyon gyorsan megtaláltam a község honlapját.

Írtam egy e-mailt a polgármesteri hivatalnak, akik rögtön válaszoltak és a levelemet továbbküldték egy helytörténésznek. Klaus Weber több könyvet is írt Sankt Peterről és a környékéről, többek között a számomra oly fontos „Höfechronik St. Peter”-t, melyet később meg is vásároltam. A „Höfechronik” a Fekete-erdőre jellemző könyvforma, az egyes tanyák, parasztgazdaságok történetét dolgozza fel, a tulajdonosok és családtagjaink genealógiai adataival. Kicsit másképp mutatja be egy-egy település lakosságát, mint a számunkra ismert családkönyvek, Ortssippenbuchok. Nem tartalmaz minden családot, azok hiányoztak, akik nem voltak tulajdonosok. (cselédek, iparosok, stb.)

Szerencsémre ősöm Josef egy parasztgazdaság tulajdonosának a fia volt, ezért felmenőinek nyomát egészen a 16. század végéig tudtam követni *Langenordnachig* (*Viertäler* része, melynek mai neve *Titisee*). Viertälernek is van egy hasonló „Höfechronik”-ja, melyet Helmut Heitzmann állított össze.

Ha sikerül más kutatókkal kapcsolatot teremtenünk, azzal is előrejuthatunk. Van egy nagyon jó angol nyelvű honlap: www.rootsweb.com. Feltölthetjük a családfánkat, mások által feltöltött családfákban kereshetünk névre, településre. De rendelkezésre állnak levelezési listák és hirdetőfalak is, melyek szintén a kapcsolatfelvételt segítik elő. Szerencsés esetben sikerül olyan személyekre bukkanni, akik ugyanazt a nevet, ugyanazt a települést, esetleg ugyanazt az ágat kutatják.

A <http://www.geneanet.org/?controle=ok&lang=de> abban volt segítségemre, hogy a család egy Elzászba került ágáról leljek fel nyomokat. A következő linkgyűjteményben pedig a Fekete-erdőben tevékenykedő családfakutatókat találhatjuk meg: <http://www.frsw.de/genealogy.htm>

Az egyik legaktívabb közülük Jürgen Sterk, akinek jól felépített és informatív Internetes oldala (<http://www.juergen-sterk.de/>) nagy segítség azok számára, akik még csak most kezdtek a Fekete-erdőben kutatni. Különösen figyelemre méltó az egyes településekről és családokról összeállított forrásgyűjteménye.

Egy Sankt Peter-i látogatás alkalmával újabb adatokhoz jutottam a családfámhoz. Németországban a turista irodák nemcsak prospektusokkal, programajánlatokkal, szállásfoglalással foglalkoznak, hanem árulják a különböző helytörténeti kiadványokat is. Egy Sankt Peterrel szomszédos faluban, *Sankt Märgen*ben találtam egy könyvet Ernst Hugtól, melyben a Benitz-őseinek történetét írja le, az őseimmel való rokonságot hamar meg tudtam állapítani.

Információim szerint jelenleg már nem él egyetlen Peinitz-család sem Bátaszéken. Mivel tudtam, hogy a 20. század első felében még nem halt ki a család, feltételeztem, hogy a 2. világháborút követően elűzték őket Magyarországról. Egy viszonylag ritka családnévről van szó, ezért a német telefonkönyv internetes változatában kerestem rá. (www.telefonbuch.de) Leveleket írtam az érintetteknek és hamarosan sikereket könyvelhettem el: megtaláltam egy bátaszéki származású családot *Sindelfingen* környékén.

Ha szerencsénk van, nemcsak a szekunder, hanem a primer németországi forrásokat is kutathatjuk Magyarországon. Pécssett van egy mormon genealógiai kutatóhely, ott lehetőségem volt, hogy a mikrofilmre vett Sankt Peter-i anyakönyveket átnézzem. Hogy a keresett települést mikrofilmre vették-e, a következő oldalon nézhetjük meg a http://www.familysearch.org/Eng/Library/FHLC/frameset_fhlc.asp a „Place Search” menüpont alatt. Szerencsére vannak Sankt Peter-i mikrofilmek, a régi anyakönyveket a későbbiekben le is másolták, a szép írásnál egyáltalán nincs olvasási probléma. Nemcsak a keresztelesek, házasságkötések, halálozások anyakönyveit vezették, hanem a családkönyvet is. Hasonlót, mint amit mi nyomtatott formában „Ortsfamilienbuch” vagy „Ortssippenbuch” néven ismerünk. A családok a szülők házasságkötési éve alapján vannak rendezve, alattuk felsorolják a gyerekeket, a keresztelek idejével, az esetleges halálozással, utalással a házasságkötésükre, gyakran még azt is feljegyezték, ha

az illető egy másik településre költözött. Ismereteim szerint a családkönyvet a mai napig vezetik Sankt Peterben.

E különböző források segítségével sikerült az első ismert ős, Thomas Benitz több mint 700 leszármazottját 13 generációban összeállítanom. A munka azonban még mindig nincs befejezve...

Dr. Pencz Kornél: Régi német családok Baján

1. rész

Altmann és Pirkmayer

Eben a cikksorozatban szeretném bemutatni az igazán bajai német családokat. A XVIII-XIX. században még sok bennszülött német család volt a városban, volt idő, amikor körülbelül a lakosság egyharmada német volt. Sajnos a város a német karakterét mára már csaknem teljesen elvesztette, csak néhány tárgyi emlék idézi fel a múltat, mint pl. Szent Flórián szobra a Belvárosi Templom mellett, melynek felirata német nyelvű.

Manapság túlnyomórészt csak a város bunyevác jellegét hangsúlyozzák, ami végeredményben nagyon helyes és örülök, hogy a bajai délszláv népesség meg tudta őrizni folytonosságát, de ez csak féligazság, ami a mostanság divatos „mediterrán” városképnek (amit egyébként sületlenségnek tartok) jobban megfelel.

A németség tovább él, csak a családok mások. A régi német családok néhány kivétellel (mint pl. a Bernschütz) kihaltak, vagy teljesen asszimilálódtak, vagy elkötöztek, de a Német Művelődési Központban és a helyi egyesületekben (Bácska Német Kulturális Egyesület, AKuFF) élénk kultúrélet folyik.

E sorozat első részében két családdal foglalkozom, melyek különböző életpályát futottak be. Nem titok, hogy mindkét családból vannak őseim, emiatt szívügyeim...

Mindkét nemzetségből az őseim Bartholomäus Pirkmayer és Franziska Altmann, akik a német plébánián (Belvárosi Templom) 1747. január 15-én kötöttek házasságot.

Hogy honnan származik a Pirkmayer nemzetség, meghaladja az ismereteimet. Ennek a névnek az első említése éppen Bartholomäus fent említett házasságkötése. 1749-ben meghalt egy Anna Maria Pirkmayerin életének körülbelül 60. évében. Talán az anyja lehetett. Egy esetleges apjáról semmi említést nem találtam, de 1755-ben két olyan Pirkmayer gyerek is született, akik atyja Bartholomäus volt. Július 2-án született Magdalena, szülei Bartholomäus és Franziska, míg augusztus 20-án egy Bartholomäus nevű gyermek született, akinek apját ugyancsak Bartholomäusnak hívták, de az anyja Elisabeth volt. Kétségtelen, hogy ez utóbbi atya a mi Bartholomäusunkkal nem lehet azonos, mivel a gyermek törvényes volt. Talán ez a másik apa a mi Bartholomäusunk apja lehetett, aki első felesége, Anna Maria halála után egy fiatalabb nőt vett el, akinek az újabb Bartholomäus nevű gyermeket nemzette. Ez azonban csak feltételezés, semmi konkrét bizonyíték nincs, ez ellen szól, hogy Bartholomäus és Elisabeth gyermeke is a Bartholomäus nevet kapta. Vannak azonban esetek, hogy egy családon belül két gyermek ugyanazt a nevet kapja, különösen, ha a korábbi már felnőtt volt. A feladvány tehát egyelőre megoldatlan...

Franziska Altmann esete már egyszerűbb. Ő 1729. február 19-én Johann Altmann és Elisabeth Sparer gyermekeként született. A szülők nem a városomban házasodtak, és az anyakönyvben egy szó sem áll a származási helyükről, de egy véletlen folytán sikerült megfejtennem, honnan költöztek Bajára.

Óbuda 1728-as összeírásában láttam meg a Christian Altmann nevet és mivel az ehhez hasonló Christoph név az 1720-as évektől Baján is előfordult, utánanéztem Óbuda anyakönyveiben. Örömmel állapítottam meg, hogy Johann Altmann és Elisabeth házasságából Óbudán is lettek gyerekek és Johann a Christiannak és Maria Eva-nak fia volt. Christian foglalkozása halász volt, mint ahogy a fia is halász volt Baján. Johannal jött fivére, Christoph a feleségével együtt Bajára.

Az nem ismert, hogy hol a család német őshazája.

Az Altmann nemzetség a XVIII. század folyamán német maradt. Így a család tagjai Baján ekkoriban a következő házasságokat kötötték:

- 1740 Anna Maria (Christoph özvegye) és Valentin Knipfel Felsőausztriából, aki valószínűleg a császári élelmezési raktárban alkalmazásában állt, mivel egyetlen lányuk ott született.

- 1742 Theresia Altmann (Christian lánya, annak Gertrud Schinkkel kötött, második frigyéből) és Josef Kraus Csehországból – egy leánygyermek Baján, aztán eltűntek.
- 1744 Anna Maria Altmann (vagy Christoph, vagy Johann leánya) és Peter Kralovich Budáról. Bár a vőlegény neve szlávul cseng, a második neje 1754-ből szintén német volt, Justina Neumayer. Gyermekük mindkét házasságból Baján.
- 1745 Ursula Altmann (Christoph lánya) és Josef Bieland (véltetően Wieland) Bordstettenből /Svábföld/ – gyermekek Baján.
- 1750 Christoph Altmann (Johann fia) és Apollonia Ultz – gyermekek Baján.
- 1750 Anna Maria Altmann (vagy Christoph, vagy Johann leánya) és Johann Ulrich Ziegler. Nincsenek gyermekeik Baján.
- 1752 Martin Altmann (Johann fia) és Elisabeth Barzen (csak egy fiuk volt, más gyermekük nem volt Baján)
- 1782 Elisabeth Altmann és Herczeg Pál, vagy Paul Herczog (nemzetisége nem állapítható meg) – utódok Baján.
- 1786 Josef Altmann (Christoph fia) és Anna Milineger (két gyermek Baján)

További házasságkötések a XIX. században már nem fordultak elő Baján e nemzetségből, tehát a család vagy kihalt, vagy elköltözött.

A Pirkmayer nemzetség Baján sokkal tovább honos maradt, de az asszimiláció érdekes útját járták be.

Magyarországon az asszimiláció – különösen a városokban, hol is a nemzetiségek kisebbségben voltak – gyakori volt. A különböző nemzetiségek leginkább magyarokká lettek. Bizonyos községekben, ahol egyes nemzetiségek döntő többségben voltak, a kisebbség igazodott a többséghez, ha vegyes házasság történt. Ilyenek a Jankovits és Husowits családok Vaskúton, melyek eredetileg bizonytalannak, avagy horvátok voltak, de már a XVIII. század végén németekkel házasodtak és egyértelműen német anyanyelvűek voltak.

Ezzel ellentétes volt a Pirkmayerek esete.

Bartholomäus Pirkmayernek, a nemzetség bajai alapítójának, csak egy lánya, Magdalena házasodott össze egy kétségtelenül némettel, 1778-ban Michael Ott-tal.

Talán az egyik fiú, Martin Pirkmayer felesége is német volt, mivel Anna Maria volt a neve, mely a német nők jellegzetes keresztnéve volt.

Bartholomäus fia, Franz Xaver már magyar nőt vett el, Szabó Juliannát. A nemzetség mégsem magyar lett, hanem bunyevác.

Franz fia, Johann már bunyevác lányt vett el, Ljubljánovics Máriát, és ezt a példát követték Johann fiai is. Josef 1829 -ben Jaszenovics Katalint vette nőül. Matthias Vaskútra ment menyasszonyért, de nem ám a németek közül választott, akik ott túlnyomó többséget képeztek, hanem 1823-ban a bunyevác Kulisics Évát vezette oltárhoz!

Josef lánya, Viktória is egy bunyeváchoz ment, Vidákovics Jánoshoz.

Így lett tehát egy német családból bunyevác.

Más ágak – amint ez sajnos a legtöbb bajai német családnál történt – a magyarságba olvadtak. Így Andreas, Martin fia 1802-ben Nagy Erzsébetet vette el, fia, Gergely első házasságában László Máriával, majd utána Földváry Máriával (1829) élt, harmadik házasságát 1837-ben Lovrity Rózával kötötte, aki Soós József özvegye volt, végül negyedszerre 1839-ben Mészáros Máriával házasodott, akinek viszont az anyja, Komarics Éva, bunyevác volt.

Andreas lánya, Magdalena 1823-ban Zsák Mihályhoz ment.

Az 1803-as háztulajdonosi lista szerint, amelyen az egyes személyek nevei eredeti formában, tehát úgy, ahogy az összeírtak maguk mondták, szerepelt, a nemzetség két tagja található meg, nevezetesen „Andreas Birgmajer“ és „Francz Birgmajer“ a Szarvas utcában (ma Szarvas Gábor utca). Szomszédok voltak és a keresztnévük alapján német nyelvűek. Hát igen, Andreas még német szülők ivadéka volt, akárcsak szomszédja és nagybátyja, Franz, aki 1823-ban halt meg.

További esketések a XIX. században:

- 1863 Pirkmayer Mihály és Marosovics Mária
- 1865 Pirkmayer István és Febő Mária
- 1867 Pirkmayer Lajos és Muzsika Mária
- 1868 Pirkmayer Ferenc és Varga Anna
- 1871 Pirkmayer Gergely és Pasics Katalin
- 1872 Pirkmayer József és Csicsak Klara

Teljesen nyilvánvaló, hogy a nemzetiség már nem játszott szerepet, de feltűnő, hogy a Pirkmayerek még véletlenül sem vettek el egyszer sem német lányt. A név tehát német maradt, de ez a nemzetség elvezett a németiség számára.

Akár német, akár bunyevác vagy magyar, sem az Altmann nemzetség, sem a Pirkmayerek nem léteznek már a városban.

Huber Éva Mónika: A tisztelet hiánya a korábban éltek iránt, avagy hivatalos iratok rongálása a budaörsi római katolikus plébánián

Előzetes telefonos bejelentkezés után kaptam egy időpontot a budaörsi római katolikus plébánián ez év márciusában, és betekintést nyertem egyes, mintegy 300 éves dokumentumokba. A plébános úr – Varga János – véleményem szerint tisztelettel és megbecsüléssel viseltetik a családfa-kutatási tevékenység iránt és megbízik azokban az emberekben, akik ilyen érdeklődés által indítatva hozzá fordulnak. Azt tapasztaltam, hogy valaki ezt a tisztas bizalmat kihasználva kutatómunkája során egyes budaörsi anyakönyvekben az eredeti írást néhány helyen tollal és ceruzával is átjavította. Szívesen megkérdezném tőle személyesen, hogy miért gondolta úgy, hogy joga van a rongáláshoz?

A következő javításokat vettem észre az eredeti bejegyzésekhez képest:

Az 1771-1782: évek helyi adatait nyilvántartó halotti anyakönyvben az Ebner nevet Erberre javították át az alábbi esetekben:

Matthias Ebner 1771. október 18.

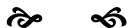
Andreas Ebner 1771. december 13.

Maria Ebner 1747. november 10.

A fenti vagy ahhoz hasonló rongálásra képes, destruktívan gondolkodó kutatótársak magatartásának következtében – véleményem szerint – más érdeklődőknek csorbulhat az esélye az eredeti anyakönyvek vizsgálatára.

Miért ne lehetne elkerülni a meglévő bizalom lerombolását? Bár a régi anyakönyvekbe eredeti bejegyzést tett személyek véleményét már nem tudjuk megkérdezni ennyi évtized-évszázad távlatából, azt azért jó lenne tudomásul venni, hogy az értékpusztítás kihat a családfa-kutatási tevékenység megítélésére, illetve gyakorlati lehetőségeire.

„Cogito ergo sum.” Családfakutatónak mondhatja-e magát valóban a rongáló, vagy kistílú kíváncsiskodó csupán?

Dr. Pencz Kornél: Kiegészítés a „Sammelwerk donauschwäbischer Kolonisten“ c. kötetekhez

4. rész

(Egyben kiegészítés és helyesbítés Paul Flach és Josef Paul „Siedlungsgeschichte von Hajós“c. művéhez)

Mindig, amikor a legújabb Stader-köteteket a kezembe vettem, szülővárosom, Baja után néztem benne. Néha egészen érdekes, de tévútra vezető, hibás adatokat találtam benne, úgy, mint az alábbiak.

1)

33543 Mayer Philipp, oo14.7.1688 in Uigendorf, növ Riedlingen/Donai mit Barbara Buoher, Kdr (...), später in Baja/Batschka

Az egyes adatok egyeznek, úgy, mint a házasságkötés, az asszony neve, a gyermekek és születési évük (amit a fenti idézetben elhagytam). Nem felel meg azonban a valóságnak az, hogy ez a család Magyarországon, Baján lett volna valaha is.

Philipp Mayer születési dátuma ismeretlen, a halálozási dátumát pedig akkoriban, amikor a Rottenburgi Püspöki Levéltárban kutattam, nem kerestem, csak azt tudom, hogy a felesége, Barbara Buoher 1633 augusztus 4-én Entlebuchban (Luzern kanton/Svájc) született. Így a férj is az ő korában lehetett. A németek már Baja város török alóli felszabadulása után, azaz 1687-ben megjelentek a városban, de a kurucok felkelése idején elüldözték, vagy megölték őket. Ezekről a németekről nincsenek írásos emlékeink, az újonnan alapított német plébánia anyakönyveit csak 1721-ben kezdték vezetni, pár évvel azután hogy az új lakosok a városba érkeztek. Ebben az időben Philipp Mayer már úgy 80-90 esztendősen lehetett, tehát alig hihető, hogy ilyen idősen új hazát választott volna (ha még élt egyáltalán). Ennek megfelelően a neve még a halotti anyakönyvben sem fordul elő..

Ennek a családnak még egy kapcsolata volt Magyarországgal, az ugyanis, hogy unokájuk, Franziska Heckenberger (szül. 1707. január 18-án Uigendorfban, Jakob H. és Anna Maria Mayer lányaként) hajósi telepes volt.

1743. június 23-án ment hozzá Johann Widmerhez. Az esketési bejegyzésben az áll, hogy a menyasszony „ex Suevia“ tehát Svábföldről származik.

A Mayer családra vonatkozó adatokat személyesen kutattam ki, de a Franziska Heckenbergerre vonatkozó alapadatokat Paul Flach és Josef Paul „Siedlungsgeschichte von Hajós“ c. könyvéből vettem. Forrásként az egykori „Deutsch-ungarische Heimatblätter“ c. újság 6., 1934. évi évfolyamának 149. oldala volt megadva.

Bár Flach sok olyan kutatási eredményt, ami ebből az újságból származik, helyesbített, gond nélkül elfogadta a Franziska Heckenbergerről szóló adatokat.

Azonban!

Johann Widmer és Franziska Heckenberger házasságkötési bejegyzésénél az anyakönyvben a menyasszony szülei nincsenek beírva, csak a vőlegényéi!

Franziska Heckenberger 1772. február 16-án hunyt el, életkora kb. 50 évben van megadva, ennek megfelelően, neki, azaz Johann Widmer feleségének 1722 kellett születnie. Ez megfelel a férje életkorának is, mivel egészen pontosan tudjuk, hogy Johann Widmer 1721. december 25-én Unlingenben született.

Így véleményem szerint az 1707-ben Uigendorfban született Franziska Heckenberger nem lehet azonos Johann Widmer feleségével... sajnos, mert így én magam is elvesztettem egy csomó őst.

A Heckenbergerek valóban Uigendorfból származnak, talán valakinek (esetleg nekem) ott kellene utánanézni. Vagy lehet, hogy máshol, mert ez a név a Felső-Svábföldön egyáltalán nem ritka.

2)

35644 Metzger Jakob, v *Dobel*, növ *Riedlingen/Donau*, wohnhaft in *Baja/Ung*, vh *Barbara Baier*, vh *II Ursula Mey*

Jakob Metzger ősöm volt és 1679. március 27-én meghalt Dobelben. Nem élt tehát Baján, csak melleleg, ebben az időben még a török uralkodott Baján, ahol akkoriban néhány rác (szerb) család élt.

Jakob Metzger utódai közül talán csak a nagyapám, Pencz Ferenc (szül. 1892-ben Vaskúton) volt az első, aki egyáltalán – az 1920-as évek óta – Baján élt.

Csak Jakob Metzger és Barbara Baier unokája, Elisabeth Kess (Georg K. és Walburga Metzger lánya) volt az első, akinek a hazája már Magyarország

volt. Ő 1681. december 9-én Obermarchthalban született és 1706. május 9-én Nagykovácsiban Johann Meereishoz ment feleségül.

Nekem valahogy gyanús, hogy mindkét rossz bajai adat összefügg az én családfámmal. Amikor én az AKdFF-be beléptem, az egyesület rendelkezésére bocsátottam a kutatási adataimat. Az azonban biztos, hogy soha olyat nem állítottam, miszerint a fenti személyek valaha is Baján éltek volna. Talán valaki tévedésből belekeverte a lakóhelyemet az adatok közé, így keletkeztek a hibás adatok.

Új könyveink a könyvtárunkban / Neue Bücher in unserer Bibliothek:

384	Szluha Márton	Felvidéki nemes családok I-II. Árva, Trencsén, Zólyom - Sáros, Turóc (CD)
385	Ernest Chrisbacher	The German immigrants from Veszprém county, Hungary (részlet)
386	Ág Zoltán	Farkasgyepü története
387	Blandl György	Nagymányok község története
388	Tar Attila	Magyarországi diákok németországi egyetemeken és főiskolákon 1694-1789
389	Sasfi Csaba (szerk.)	Rendi társadalom-polgári társadalom 6. Írástörténet-szakszerűsödés
390	Sasfi Csaba (szerk.)	Rendi társadalom-polgári társadalom 10. A társadalomtörténet-írás helyzete hazánkban Ipar és társadalom a 18-20. században
391	Rolf Domke-Heiner Friedrich-Georg Müller	Tékes

- 392 Chronik der Gemeinde Kaltenstein in West-Ungarn
- 393 Julius Lux Eine deutsche Sprachinsel im Karpatenraum - Dobschau
- 394 Ernst Hauler Werden und Vergehen der Sathmarer Schwabensiedlung Maitingen
- 395 Hajdók Imre-Kőhegyi Mihály Nagybaracska földrajza és története 1848-ig
- 396 Bernschütz Sándor-Hegedüs Józsefné-Kőhegyi Mihály Névadási szokások Baján 1896-ban és az 1960-as években
- 397 Bernschütz Sándor-Kőhegyi Mihály Névadási szokások Észak-Bácskában az 1960-as években
- 398 Maria Friedrich-Hans Grimm Familienbuch der katholischen Pfarrgemeinde Neubeschenowa im Banat und ihrer Filialen 1751-2005

Az Egyesület kiadásában megjelent könyvek:

1. **Riszt András: Nagyárpád község családkönyve 1723-1945**
2. **Ament Andor: E L E K benépesítése a törökvész után (1724-1800)**

	<u>Áruk tagoknak</u>	<u>egyesületen kívülieknek</u>	<u>külföldre</u>
1.	3.000,- Ft	3.500,- Ft	25 €
2.	1.500,- Ft	2.000,- Ft	10 €
		+ postaköltség	

A könyvek megvételével az AKuFF könyvkiadási tevékenységét támogatja!

**Előkészületben: Amrein Ferenc – Amrein Ilona – Auth Szilvia:
Mecseknádasd és Óbánya családkönyve 1721-2007**

Könyvadományok tagjainktól a tatai találkozó óta Bücherspenden unserer Mitglieder seit dem Vereinstreffen in Totis/Tata:

Adományozó/ Spender	Könyvcím/ Titel
Pfeifferné Szalai Mária	Ernest Chrisbacher: The German immigrants from Veszprém county, Hungary (részlet) Ág Zoltán: Farkasgyepü története (kézirat)
Hadikfalvi Istvánné	Blandl György: Nagymányok község története
Lázár Boglárka	Tar Attila: Magyarországi diákok németországi egyetemeken és főiskolákon 1694-1789 Sasfi Csaba (szerk.): Rendi társadalom-polgári társadalom 6. Írástörténet-szakszerződés Sasfi Csaba (szerk.): Rendi társadalom-polgári társadalom 10. A társadalomtörténet-írás helyzete hazánkban Ipar és társadalom a 18-20. században

Köszönjük az adományokat! / Vielen Dank für die Spenden!

Kérjük kedves kutatótársainkat, illetve mindazokat, akik lapunkat olvassák, küldjék el szakmai cikkeiket a Szerkesztőségbe, hogy azokat folyamatosan megjelentethessük! Munkánkat megkönnyítik, ha írásaikat elektronikus formában, esetleg németül és magyarul is eljuttatják.

Mail: bocsardi.maria@gmail.com (Bocsárdi Szilárdné)

Cím: 7627, Pécs, Tündér u. 15.

Új tagunk:

Tags. szám	Név	Cím	Telefonszám, e-mail
132	Bengerno Katalin	7632 Pécs, Eszék u. 55.	72/ 446-913 72/ 336-715 mh. 70/ 94 37 397 begnokata@freemail.hu

Adatváltozás:

Tags. szám	Név	Cím	Telefonszám, e-mail
123	Kammermann Csaba		gemencierdo@freemail.hu
131	Gungl István		20/ 966 71 31

Hibás e-mail cím:

Gellainé Mannheim Mária

gemann@vnet.hu

Kérjük tagjainkat, hogy adataikban bekövetkezett változásokat jelezzék az Egyesület felé!

Felhívjuk tagjainkat, hogy amennyiben lakó- vagy származási helyükön segítséget tudnak nyújtani egyesületi találkozó megszervezésében, jelentkezzenek.

Feltétel, hogy 50-70 személy részére elegendő hely legyen, valamint az étkezési lehetőség biztosított legyen.

Jelentkezni az egyesületi találkozókon személyesen, vagy írásban dr. Pencz Kornél elnöknél lehet.

Szeretnénk, ha találkozóinkat hosszabb időre előre meg tudnánk tervezni, hogy a tagjaink az egyéb programjaikat ennek megfelelően tudják alakítani.

Keresések:

III/10/1.

Keresem Mathias Horvath születési idejét és helyét. Éva Kerel (Prell?) nevű feleségétől a Baranya megyei Monostor (később Pélmonostor, ma Beli Manastir) községben 1823 körül Thomas nevű fia született.

Választ a wegyor@citromail.hu e-mail címre vagy Wéber György 7632 Pécs, Gyöngyös u.5. postai címre kérek.

III/10/2.

Keresem Josef Brucker születési idejét és helyét. 1794.jan.14.-én a Baranya megyei Bánban (később Baranyabán, ma Popovac) Theresia Mayer hajadonnal kötött házassága anyakönyvi adatai alapján 1772-ben született vagy Bánban, vagy a Bánba történő település előtt valahol.

Választ a wegyor@citromail.hu e-mail címre vagy Wéber György 7632 Pécs, Gyöngyös u.5. postai címre kérek.

Kedves Kutatótársak!

Készül **Baranyabán** (ma **Popovac**, Horvátország) község **képes monográfiája**. **Keresek** olyan - lehetőleg 1945 előtt, de mindenképpen 1992 előtt készült - szabadon publikálható **fényképeket, képeslapokat** (akár digitalizálva), melyek a **falu helyszíneit, eseményeit vagy az ott élő embereket** ábrázolja! Szívesen fogadok személyes (leírt) **élménybeszámolót, és minden egyéb relikviát** is! Reakciókat a wegyor@gmail.com, vagy a wegyor@citromail.hu e-mailekre várok! A várhatóan még 2007-ben elkészülő munkából igény szerint díjmentesen példányt küldök!

Köszönettel: Wéber György

Régi tagunk, egyben az Egyesület honlapjának webmestere, Maléth István, 2007. május 19-én megházasodott.

Sok boldogságot kívánunk az ifjú párnak és a családfa mielőbbi bővülését!

Gungl István: Német telepések 1720 körül

Még fáj a búcsú a hontól útra kelve,
Az ígélet földjét e tájon remélve.
Szerte zombék, bozót itt, és vadon
amott.
Elnémul a szó, az utak úttalanok.

Űzzük el a csüggedést, mely csak
lehangol!
A hozzáértés termőt alkot
NÁDAS(D)ból.
Csak elszántság legyen, akarat,
szorgalom,
És e föld bőségben tart minket hálából.

Vigasképpen, - hogy honvágyból
emlék legyen,
felindultan hegyeinkre emlékezve, -
Ezen új dombokat róluk elnevezzük:
Wasserkuppe, s Vogelsberg legyen a
nevük.

Szívvvel és két kezünkkel házat és
udvart
Építünk, mint a tündérek országában,
Aztán egyszer, ősz fejjel már, azt
súgod majd:
- Fiaim, e halmok közt a Hazátok van!

Nádasd (ném: Schilfiges) A környező falkak neve zombékos helyekre utal,
mint Hidas, Berekalja.

Nádasdon (több között) több hely van, melynek nevét a németek az óhaza helyneveiről nevezték el. Ilyen a Fulda melletti Vogelsberg és Wasserkuppe.